

Projekti „Maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteem mullastiku teenuste efektiivseks ja jätkusuutlikuks kasutamiseks, elurikkuse kaitseks ja kliimamõju vähendamiseks. Uurimisprogramm“ juhtrühma 07.05.2026 kohtumise

PROTOKOLL

Tallinn

20. mai 2026 nr 1-2/26/12

Algus kell 11.00, lõpp kell 12.00

Juhatas: Madis Pärtel (REM)

Protokollis: Aire Rihe (KLIM)

Võtsid osa: Madis Pärtel (REM), Ivan Sergejev (MKM), Mairit Saar (KAUR), Janika Laht (KAUR), Kristi Parro (KLIM), Raili Allmäe (KLIM), Taimar Ala (KAUR), Tiiu Valdmaa (MARU), Liina Ordlik (KLIM), Indrek Kukk (TEGOS), Aire Rihe (KLIM), Eike Leipmets (REM), Vello Kima (MKM), Tiit Oidjärv (MKM), Anna Semjonova (MKM), Andres Levald (MKM), Harry Kuivkaev (KLIM), Martin Maddison (KAUR), Reeli Sildnik (KLIM), Reena Osolin (REM), Teele Jairus-Pähno (KLIM), Liis Lumisalu (KLIM), Eve Suursild (KLIM)

Päevakord

1. Ettekanne analüüsiraportist töövõtja TEGOS poolt
2. Tegevuste ülevaade KAUR poolt ja tööplaani kuni 2027
3. Uute uurimisettepanekute kinnitamine
4. Järgmine kohtumine

Protokolli lisad:

Lisa 1. TA Maamuld 07.05.26 kohtumise slaidid

Lisa 2. Advokaadibüroo TEGOS analüüsiraportit tutvustav ettekanne

Lisa 3. Advokaadibüroo TEGOS analüüsiraport

Lisa 4. Asula rohealade uuringu lähteülesanne

Lisa 5. Asula muldade uuringu lähteülesanne

Lisa 6. Keskkonnaandmete kasutamise piirangute õigusanalüüsi lähteülesanne

Lisa 7. Mullaseire tervikanalüüsi lähteülesanne

1. Ettekanne analüüsiraportist töövõtja TEGOS poolt

Kuulati: Advokaadibüroo TEGOS esindaja Indrek Kukk tegi ettekande valminud uuringust „Maa- ja mullakasutuse, sh maahõive suunamise õiguslike aluste analüüs erinevatel valitsemis- ja reguleerimistasanditel“, mis valmis 30. aprillil ja on vastu võetud.

29. aprillil toimus pikemas, 1,5h formaadis uuringu lõpuesitus, mille kohta on olemas nii põhjalikud slaidid kui ka salvestus (Leitav projekti TA-MAAMULD Teamsi grupist LÕPPRAPORT kaustast). 7. mai esitus toimus konkreetselt juhtrühmale, et tellitud töö kasutusvõimalused oleksid ka juhtrühmale teada ja anda võimalust aruteluks.

Uuringu raames lahendati küsimust, kuidas saavutada see, et maakasutajad ja maaomanikud, sh riik eeskujuna on mõistnud mullakaitse põhiväärtusi, maakasutusotsused on juhitud ja Eesti mullad säilivad ja tervenevad. Käsitleti ka laiemalt otsustusahelat riigi keskkonna- ja kliimaeesmärkide võtmisest ja kuidas, mis protsessi, mis otsuste, kelle vastutuse ja instrumendi kaudu need jõuavad päriselt ruumilisse kohta rakendamiseks.

Peamine sõnum oli, et meil on täna defineerimata olulised mõisted, sh tihealustusala. Mullaseire ja mulla vastupidavuse direktiivis on defineeritud 28 mõistet, aga rakenduslike instrumentide kasutuselevõtuks on oluline need Eesti kontekstis üle vaadata.

Indrek Kukk ettekanne ja raport on saadetud juhtrühmale ja avalikustatud Keskkonnaportaalis [projekti kodulehel](#).

Sõna võtsid:

Küsimused (KLIM):

- Millele tuginedes on antud soovitus püsimeetsanduse edendamiseks? Kas on uuringuid, mis toetaksid selle laialdast kasutamist? Pigem on leitud, et püsimeetsandus suurendab metsa pinnase kahjustamist ja patogeeni levikut, mis on vastuolus mulla katvuse ja tervise eesmärkidega.
- Miks on välja toodud, et püsimeetsandust on vaja toetada? Tegemist on raieliigiga, mis peaks iseenesest olema tasuv. Eeldusel, et see pole tulus tegevus, võiks toetused suunata looduskaitse piirangute hüvitamiseks, mis on täna juba toimiv meede.

Leiti, et püsimeetsanduse teema on raportijärgne arutelukoht.

Küsimus (KAUR):

- „Kuidas õiguslikud lahendused saaksid olla ellu viidud asutuste tasandil?“ – Keskne roll on KLIM, REM, MKM, MARU, KOV, aga raportis on need kirjeldatud ja see on hea baas, millelt edasi minna poliitikakujundajate tasandil.

Otsustati:

1.1. võtta teadmiseks projekti tulem ja toetada suunda, et kogu projekti tulem peab olema sidustatult rakendatav, nii meetodikate, andmete tõlgendamise kui ruumiliste rakenduste osas. KLIM-il tagada koostöös REM ja MKM haldusaladega mullaseaduse loomise raames väljundite ülevaatus ja edasine kasutuselevõtt.

2. Tegevuste ülevaade KAUR poolt ja tööplaan kuni 2027

Kuulati: Keskkonnaagentuuri vastutav projektijuht Mairit Saar tegi ülevaate tööplaanist kuni 2027 ning projekti rahastusolukorrast. Janika Laht andis ülevaate hetkel käimasolevatest uuringutest. Tegemist on igakordse ülevaatega, et juhtkomisjon omaks ülevaadet nii tervikprojekti seisust kui ka üksikutest projektidest.

Toodi välja, et oluline on see, et projekt lõpeb juba 2027. a, seega on hinnang ja soovitused selle seisule ning edenemisele nn vahehindamise kontekstis ka juhtrühmalt vajalikud. Lisaks alustab KAUR ka suvise vaheraporti koostamist, mis annaks ülevaate kogu projektiperioodi tulemustest, tulemuste kasutuselevõttust seni ja võimaldaks juhtrühmal enda hinnangu anda.

Otsustati:

2.1. Vaheraport peab valmima juuniks ja juhtrühmale esitatud ning järgmine kohtumine toimub juunis selle sihiga, sh muud asjakohased teemad.

3. Uute uurimisettepanekute kinnitamine

Kuulati: Janika Laht andis ülevaate uuringust „**Asula ökosüsteemide ja kasvuhoonegaaside seire ja aruandluse jaoks teaduspõhiste metoodikate väljatöötamine**“.

Uuringu eesmärk on välja töötada kõrgema taseme (Tier 3) metoodika asula muldade ja biomassi süsinikuvaru muutuste hindamiseks. KHG inventuuri LULUCF sektoris ei ole seni riigi- ja asukohapõhiselt arvestatud KHG heitkoguseid asulate rohealadelt, sh muldadelt, kuid alates 2030. aastast on riigil kohustus seda seirata ning hinnata riigi- ja asukohapõhiste andmete ja metoodikate alusel ehk vastavalt Tier 3 nõuetele. See on eeldus kompensatsiooni- ja paindlikkusmeetmete kasutamiseks ning seeläbi LULUCF sektoris kliimaeesmärkide täitmiseks. Materjalid juhtrühmale esitatud.

Arutelu käigus toodi välja toimunud turu-uuringu tulemus, mis vastab hinnanguliselt samale tasemele, nagu eelmises juhtrühmas otsustati, tuli üle uurida. Samuti võeti arvesse see, et uuring jagada kaheks, kuna ühe suuremahulise analüüsi pakkumisel ei pruugi olla piisavalt pakkujaid või temaatika on liiga lai.

Otsustati:

- 3.1. Kiita heaks asula ökosüsteemide uuringu algatamine tulenevalt eelmisel korral otsustatud turu-analüüsi läbiviimise tulemustest ja arvestades, et KAUR on projekti jaganud kaheks, nagu oli juhtrühma ettepanek kaalumiseks.

Kuulati: Aire Rihe esitles uuringut „Õiguslik analüüs: keskkonna- ja kliimaandmete kättesaadavus, nende kasutamise piirangud ja võimalused piiratud kasutuse korral“. Sellega seotud küsimused ja ülevaatus on teostatud ning ettepanek on see töösse võtta õigusanalüüsi raamhanke konkursi raames.

Arutelu: eelmisel juhtrühma kohtumisel jäi üles, kas lähteülesanne on kõigi seotud asutuste osapooltega üle konsulteeritud. Vahepealsel perioodil see teostati ja rohkem küsimusi üles ei jäänud.

Otsustati:

- 3.2. Kiita heaks keskkonnaandmeanalüüsi õigusanalüüsi töösse esitamine.

Kuulati: Aire Rihe andis ülevaate uuringust „**Mullaseire raamistiku teaduspõhine arendamine Eesti tingimustes ja sidustamine teiste seiretega**“. Uuringu lähteülesanne on valmis ja mitu korda üle vaadatud nii ministriumide, KAUR ja ETAG vahel.

Eelmisel kohtumisel paluti lähteülesannet täpsustada, sh vastu võetud mullaseire ja vastupidavuse direktiivi kontekstis, samuti arutada teadlastega. Mullaseire töörühm on üldisi arendusvajadusi kahel korral arutanud ja lähteülesannet on oluliselt täiendatud tänu ETAG ja Kliimaministeeriumi TA nõuniku ning Keskkonnaagentuuri toele.

Töö eesmärk on **Eesti mullaseireraamistiku arendamine uutele elurikkuse ja kliimanõutele vastavaks ja Eesti muldade hea seisundi positiivse trendi saavutamiseks vajalike meetmete kasutuselevõtuks.**

Uuring panustab **maa- ja mullareformi eesmärki saavutada Eestis muldade hea seisund aastaks 2050**, tagada elurikkuse säilimine ning kindlustada kestlik toidu-, vee- ja keskkonnajulgeolek. Primaarne on toidu- ja veejulgeoleku, ökosüsteemide pikaajalise kestlikkuse säilitamine ja mulla viljakuse säilimine ja tugevdamine.

Arutelu: juhul kui kohendatud ülesandepüstitus sobib, siis peaks sellega kõige esimesel võimalusel edasi liikuma, sest see on maa- ja mullaseaduse üks põhialuseid. Rahastus on 500 tuhat eurot ja hõlmab väga keerulisi meetodikaid ja analüüse. Ilma selleta ei ole sisuliselt võimalik mullaseireraamistikku uuele kujule viia. Nüüdseks on toimunud lähteülesande kohendamine.

Otsustati:

3.3. Kiita heaks mullaseireraamistiku analüüs tingimuslikult, et ETAG viimased kommentaarid võetakse arvesse ja saata juhtrühmale dokument viimasel kujul vormistatuna teadmiseks.

Kuulati: Eike Lepmets esitles uuringut „**Põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindala täpsustamine**“. Uuringu eesmärk on koostada MULDD2 uuringu baasil ülevaade põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindalast.

Turvasmullaga maa pindala kindlakstegemine on Eestis praegu keeruline, kuna erinevates andmebaasides kasutatakse erinevaid selle määratlemise aluseks olevaid termineid (põllumajandusmaa, turvasmuld jm) ja andmete kogumise meetodikat ning need andmed ei ole olnud seni ühtsesse vaatesse toodud. Samas tuleb Eestil esitada looduse taastamise kava septembris 2026 ning selles kavas ka esitada meetmed, mille eesmärk on taastada kuivendatud turbaaladel asuvad põllumajanduses kasutatavad turvasmullad.

Töö sai eelmises juhtrühmas heakskiidu. Muutus informeerimiseks seisneb selles, et osa tööd teeb KAUR ja osa MULDD2 konsortsium. Õiguslikke küsimusi on arutatud, aga sellise korralduse rakendamine on viimase seisuga rakendatav.

Otsustati:

3.4. Võtta teadmiseks kuivendatud turvasmullaga maa pindala hindamine MULDD-2 (mullastikukaart) uuringusse viimise formaat ja anda ülesande elluviimine KAUR poolt töösse, sh kui palju ja kuidas panustab MULDD-2 konsortsium.

4. Uute uurimisettepanekute kinnitamine

Otsus:

4.1. Järgmine kohtumine toimub juunis. KAUR esitab juhtrühmale juuniks vahearuande.

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Pärtel
koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Aire Rihe
koosoleku protokollija